

Sæt alle forskningsreserverne i spil

23. august 2010 kl. 19:04

DEBAT: Alle globaliseringsmidler frem til 2013 bør fordeles nu, frem for i små bidder hvert år. Det sidste giver en u hensigtsmæssig planlægning og budgetlægning på universiteterne, mener AC.

Af Niels Lykke Jensen og Karen Skytte

Afdelingschef og chefkonsulent i Akademikernes Centralorganisation (AC)

I det internationale spil om vækst og velstand skal Danmark turde spille trumferne ud - det nytter ikke noget at lurepasse og tro, at vi kan hente de sidste stik hjem, når konkurrenterne har fået deres.

Vores ambitioner om investeringerne i uddannelse, forskning og innovation skal være på højde med de bedste spilleres - og vi skal turde spille de kort, vi har på hånden. Særligt når vi faktisk har gode kort på hånden efter de seneste 4 års udbygning af den danske forskningskapacitet og forøgelse af antallet af unge forskere.

I dag offentliggør regeringen sit forslag til finanslov for 2011, og det er en glimrende anledning til at rejse diskussionen om at få genskabt ideen om et højt ambitionsniveau for forskning, uddannelse og innovation. Særligt fordi udsigterne for de kommende tre år er dystre - rent forskningsøkonomisk. Og fordi der ikke er nogen pejlemærker for investeringerne, når aftalerne om globaliseringsmidlerne og den nuværende globaliseringspulje udløber i 2012.

Vi kan nu konstatere, at regeringens ambitionsniveau for investeringer i området er lavt. Ikke nok med, at den har sat et loft over forskningsinvesteringerne på 1 pct. af BNP. Regeringen har også med genopretningsplanen direkte sat besparelser for 2011-2013 på dagsordenen. Det holder ikke: Vi skal i stedet bruge uddannelse, forskning og innovation som driver for at øge produktivitet og vækst - og det kræver modet til at stoppe nulsumsspillet og i stedet sætte alle forskningsreserverne i spil.

Handler om planlægning

Det handler i særlig grad om universiteternes muligheder for overhovedet at kunne planlægge for de kommende år - og samtidig kunne fastholde de investeringer i nye, unge forskere, som er blevet igangsat med fordoblingen af ph.d.-optaget.

Det kræver, at politikerne nu i dette efterår fordeler pengene på de forskellige formål en årrække frem i tiden. Forskningsinstitutioners vilkår er overalt, at de skal kunne tro på og planlægge efter, at regering og bevillingsgivere fortsat har ambitioner for området. Ellers forsvinder de bedste unge forskere.

Den situation gør det helt aktuelt presserende, at de resterende globaliseringsreserver for 2010-2013 fordeles på formål nu. Forskningsreserverne på § 35 (Finansministeriet) må bringes i spil - og der må indgås flerårsaftaler om universiteternes økonomi. Med dette udgangspunkt kan AC's anbefalinger til politikerne ved efterårets forhandlinger om forskningsmidlerne opsummeres i de følgende fire punkter:

1. Fordel de resterende globaliseringsreserver for 2011-2013 på formål nu

På et område som forskningen, hvor resultaterne først kommer en årrække frem i tiden, er det afgørende, at universiteter, forskningsråd og fonde ikke hvert eneste år skal gå og vente på, om bevillingerne nu bliver på det aktuelle niveau eller ej. Udsigten til skrænter i bevillingerne giver en tilbageholdenhed og en risikouvilighed i planlægningen og budgetlægning, som ingen har gavn af.

Det bedste politikerne kan gøre til efteråret er derfor at disponere de resterende reserver, som findes i globaliseringspuljen for 2011-2013, og fordele dem på de forskellige formål, så alle ved, hvad de har at regne med de næste par år. Selvfølgelig bør politikerne holde en lille reserve tilbage til brandslukning og helt nye formål, men der er ingen grund til at have store reserver stående ufordelte.

2. Inddrag forskningsreserven på § 35 i fordelingen som ekstra midler

Mange tidligere bevillinger fra globaliseringsmidlerne løber ud med udgangen af 2010, og det betyder at hele reserven på 1,4 mia. for 2011 i princippet kan gå til alene at fylde skrænterne op, fx skal der 860 mio. alene til at "genopfylde" de strategiske programmer, som udløber.

Samtidig kommer universiteterne til at mangle 700 mio. i nye basismidler i 2011 alene for at opretholde det nuværende aktivitetsniveau, bl.a. på ph.d.-satsningen.

I den situation vil det være halsløs gerning af regeringen at fastholde loftet på 1 pct. af BNP og dermed igangsætte et blodigt nulsumsspil om reserverne i globaliseringspuljen. I stedet må forskningsreserven på § 35 inddrages som ekstra midler i forhandlingerne, så det samlede aktivitetsniveau på universitets-, forsknings- og innovationsområdet som minimum kan opretholdes i 2011 og 2012.

3. Indgå flerårsaftaler om universiteternes økonomi, fx for fire år frem i tiden

Universiteterne er kerneinstitutioner for vidensamfundet, og som samfund har politikerne og borgerne da også flere og flere forventninger til, hvilke opgaver institutionerne skal kunne løse inden for forskning, uddannelse, videnudveksling og samarbejde med virksomhederne.

Disse forventninger kan ikke honoreres med et økonomisk grundlag, som kun fastsættes for ét år af gangen, og derfor må regeringen tage initiativ til et kursskifte i den økonomiske styring af universiteterne.

Politikerne bør fastlægge langsigtede rammer for universiteternes økonomi i form af flerårsaftaler, fx på fire år. Sådanne langsigtede aftaler må have fokus på at øge universiteternes basismidler og sikre en stabil uddannelsesøkonomi, fx i form af et generelt taxameterløft, der kan matche forventningerne om et øget optag på universitetsuddannelserne i de kommende år.

4. Igangsæt forhandlinger om nye mål og investeringer for tiden efter 2012

Der er også brug for meget mere langsigtede mål og ambitioner for vidensektorerne i Danmark, og aftalerne herom bør kunne tiltrædes af en bred kreds af politiske partier, så ambitioner og investeringer bliver langtidssikrede.

Så snart årets finanslovsforhandlinger er afsluttet, bør regeringen indkalde til forhandlinger om nye mål for og investeringer i forskning, uddannelse og innovation - og her skal der vel mærke sættes en dagsorden der rækker langt ud over de kommende 2-4 år, som vi i øjeblikket har fokus på.

Vi skal have sat nye mål for Danmark som vidennation i 2020 - og vi er allerede ved at være sent på den: Danmark er i forhold til sin størrelse en stærk forskningsnation, og vi har i de forløbne år haft relativt gode kort på hånden. Men nye spillere er kommet til, og hvis vi også i fremtiden vil være med blandt de fremsynede vidennationer, så bliver vi nødt til at beslutte os for overhovedet at ville sidde med ved spillebordet, før kortene bliver givet.

Læs og skriv kommentar (0)

Nyeste artikler om Forskningsmidler:

23. august 2010: DF: Globaliseringspenge skal primært gå til basismidler

23. august 2010: Krisen redder Danmarks forskningsmålsætning

Nyeste artikler om AC (Akademikernes Centralorganisation):

16. august 2010: Ingen gaver i globaliseringspuljen

16. august 2010: Mindre bøvl med akkreditering i sigte

* Forsiden

* Nyeste artikler

© Altinget.dk 2000-2010